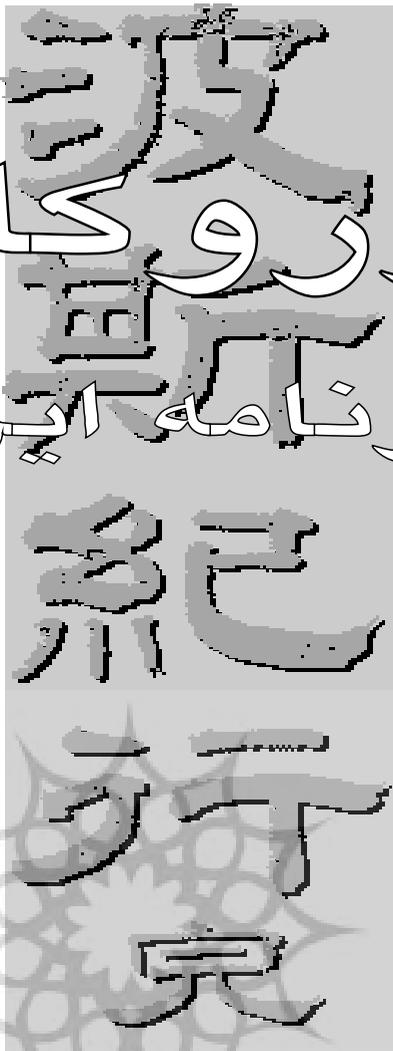

فوروکاوا و سفرنامه ایران او

روی جلد «سفرنامه فوروکاوا»

صفحه عنوان «سفرنامه فوروکاوا»

کینجی نه اورا

محقق تاریخ ایران در دوره قاجاریه

نظامی گردید. در سال ۱۸۹۲ رئیس اداره اول مهندسی نظامی شد و در سال ۱۸۹۳ به رتبه سرهنگی رسید و نیز نشان گرفت. در دسامبر آن سال رئیس انجمن مهندسی شد و در سال ۱۸۹۴ رئیس مهندسی نظام ارتش دوم و مباشر تدارکات قوای ژاپن در جنگ با چین بود. در سال ۱۸۹۷ درجه سرتیپ دومی یافت. و از سال ۱۹۰۴ مباشر تدارکات جنگ با روسیه بود. در سال ۱۹۰۶ به درجه سرتیپ یکمی سرافراز و از ارتش بازنشسته شد. او در سال ۱۹۲۱ درگذشت. امیر لشکر فوروکاوا در خدمت قشونی خود نوعی مسلسل را که به نام او «فوروکاوا» نامیده می‌شود طراحی کرد، و در سال‌های بعد از ۱۸۸۷ برای درست کردن بالون ساده کوشید.

درباره سفر ایران او، دانسته نیست که چرا با هیأت سفارت همراه شد. در گزارشی که

سونیو (اکنون، شیزوئوکا) متولد شد. در اواخر دوره نه‌دو (دوره حکومت سپهسالاران در ژاپن که در سال ۱۸۶۸ پایان گرفت)، در سال ۱۸۶۳، ازدواج کرد، داماد سرخانه شد و نام خانواده پدر زن را اختیار کرد، و در سال ۱۸۶۸ به دنبال خانواده توکوگاوا (که با نهضت میجی، حکومتش بر ژاپن پایان یافته بود)، به سونیو، زادگاه خود، نقل مکان کرد؛ در نومازو سکنی گرفت؛ و سال بعد به مدرسه نظام نومازو وارد شد و در تحصیل کوشید. در سال ۱۸۷۲ که مدرسه نظام نومازو به توکیو منتقل شد، او هم با شاگردان دیگر، بر روی هم ۶۶ نفر، به توکیو رفت.

او در سال ۱۸۷۳ نایب اول قشون شد، در سال ۱۸۸۰ هیأت سفارت ژاپن به ایران را همراهی کرد، در سال ۱۸۸۹ مدیر مدرسه ابتدایی نظام شد و سال بعد رئیس بخش دفتر مهندسی

یکی از نخستین ژاپنی‌هایی که در آغاز عصر جدید به ایران سفر کرد و سفرنامه‌ای از خود به یادگار گذاشت، نوبویوشی فوروکاوا Furukawa Nobuyoshi است (اسم کوچک او «سن یو» Senyo هم خوانده می‌شود). او افسر ستاد حزب ژاپن بود. و در سال‌های ۱۸۸۰-۸۱. (۱۲۹۷-۹۸ ه. ق.)، در روزگار ناصرالدین شاه، همراه ماساهارو یوشیدا، نخستین فرستاده ژاپن به دربار قاجار به ایران آمد. او سوای گزارشی که از نتیجه دیده‌ها و بررسی‌هایش به دولت و دستگاه متبوع خود داد، سفرنامه‌ای هم نگاشت که در سال ۱۸۹۰م. در توکیو با عنوان «پروشییا کیکو» (یادداشت‌های سفر ایران) چاپ شد.

فوروکاوا که بود؟

نویسنده این سفرنامه در سال ۱۸۴۹ در

تصویر «ناصرالدین شاه» سوار بر اسب در
«سفرنامه فوروکاوا نوبویوشی»

یکی از نخستین ژاپنی‌هایی که در
آغاز عصر جدید به ایران سفر کرد و
سفرنامه‌ای از خود به یادگار گذاشت،
نوبویوشی فوروکاوا است.
او افسر ستاد حرب ژاپن بود و
در سال‌های ۸۱-۱۸۸۰م.
۱۲۹۷-۹۸/ ه. ق. در روزگار
ناصرالدین شاه همراه
ماساهارو یوشیدا، نخستین فرستاده
ژاپن به دربار قاجار به ایران آمد

میرزا حسین خان سپهسالار،
صدراعظم اصلاح طلب ایران
در مدت اقامت او و همراهانش
در تهران معزول شد.
فوروکاوا این اخبار و احوال را
در سفرنامه‌اش آورده و
وضع دیوانیان و اعیان را
که پیرامون سپهسالار بودند
نگریسته است

یکی از تصاویر کتاب «سفرنامه ایران، فوروکاوا نوبویوشی»

یکی از تصاویر کتاب «سفرنامه ایران، فوروکاوا نوبویوشی»

درباره امور مربوط به قشون شرح زیادی می‌یابیم
که جالب و مفید است. کتاب او برای فهمیدن این
مهم که پیش از جنگ ژاپن و روسیه، افسران ژاپن
درباره تجدد چطور فکر می‌کردند قابل توجه است.
مخصوصاً افکار او درباره آموزش بسیار جالب توجه
است. میرزا حسین خان سپهسالار، صدراعظم
اصلاح طلب ایران در مدت اقامت او و همراهانش
در تهران معزول شد. وی این اخبار و احوال را در
روزنامه‌اش آورده و وضع دیوانیان و اعیان را که
پیرامون سپهسالار بودند نگریسته است. درباره
وضع حمل و نقل در ایران هم خوب شرح می‌دهد،
و از آن می‌توان با وضع سفر چاپاری - که در سال
۱۸۷۷ تأسیس یافت - خوب آشنا شد، نرخ پستی را
هم نوشته که برای اطلاع از سطح قیمت‌ها در
دوره قاجار خیلی جالب و مفید است.

مالیات‌های گوناگون)، ادبیات، قشون (نیروی
زمینی، حالات سرباز تازه [فرنگی]) در رسته‌های
پیاده و توبی و مهندسی و سوار، حقوق و مواجب
اهل قشون، اسلحه‌سازی، حمل و نقل افراد قشون
و تدارکات، سربازهای نظام کهنه که عبارتند از
پیاده و توپخانه و سوار و مهندسی و تدارکات، نظم
قشون)، صادرات و واردات تجارت ایران، حمل و
نقل [کاروان و چاپار]، تلگراف و پست، پول، مقیاس
و وزن، تقویم.

بهره دوم: روزنامه از روز ۱۵ آوریل سال ۱۸۸۰
تا روز ۲۸ مه ۱۸۸۱ که شرح سفر و دیده‌های اوست
مخصوصاً در ایران و ترکیه عثمانی.

ارزش این سفرنامه

در این نوشته‌ها، چون او خود نظامی بوده

«ماساهارو یوشیدا» رئیس این هیأت به وزارت
خارجه ژاپن داده و اکنون در آرشیو اسناد رسمی ژاپن
(«کوکوریتسو کوبونشوکان» - Kokuritsu-
Kobunshokan) نگاهداری می‌شود هم
مطلبی در این باره نمی‌یابیم.

محتوای این سفرنامه

سفرنامه فوروکاوا دارای فصول و مباحث زیر
است:

بهره اول: موقع و وضع جغرافیایی، جمعیت
ایران، آب و هوای ایران و بیماری‌های بومی، تاریخ
مختصر ایران، خاندان سلطنت، حکومت، مقرارت و
نظامات حاکم، ادیان و مذهب ایران، درآمد سالانه
مالیات (مالیات و وضع کشت و کار در اراضی از
روی نمونه شیراز، محصول اراضی کازرون،